

створити додаткові стимули до підвищення кваліфікації працівників. Педагогічні працівники, проходячи атестацію/сертифікацію, мають можливість зарекомендувати себе як кваліфіковані, компетентні й ініціативні співробітники, забезпечити кар'єрне зростання і збільшення оплати праці.

Список використаних джерел

1. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 № 2628-III. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
2. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 №2145-VIII. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Типове положення про атестацію педагогічних працівників, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.10 №930 та доповнене певними змінами (№1/9-617 від 10.09.13).

УДК 373.2.09:005.584.1

Добош О. М.,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти,

Поллогі В. М.,

магістр спеціальності «Освітні, педагогічні науки»,
Мукачівський державний університет

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У сучасних умовах розвитку освіти принципового значення набуває пошук нових підходів щодо підвищення якості й ефективності освітньої системи. Якісна дошкільна освіта має відповідати державним вимогам, суспільно-культурним цінностям країни і бути спроможною, задовольнити постійно зростаючі вимоги та потреби споживачів. Усі заклади дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності мають дотримуватися державних вимог до рівня розвиненості та вихованості дитини дошкільного віку, визначених державним стандартом дошкільної освіти України – Базовим компонентом дошкільної освіти.

Якість освіти характеризують як сукупність критеріїв – умов, управління, освітнього процесу і результатів цього процесу. Про умови можна говорити в широкому і вузькому розумінні. На державному рівні – це створення нормативно-правової та науково-методичної бази, фінансове забезпечення, підготовка кваліфікованих кадрів тощо. У межах закладу дошкільної освіти – формування розвивального середовища, добір кваліфікованих кадрів та підвищення їхньої фахової майстерності, організація освітнього процесу тощо.

Проблема підвищення якості освіти нерозривно пов'язана з пошуком

найбільш ефективних механізмів його оцінки. У теорії педагогіки досліджені різноманітні процедури, механізми оцінки якості освіти (діагностика, аналіз, контроль, моніторинг та ін.) відповідно до сучасних вимог, що висуваються до якості освіти.

Однією з умов оцінки якості освіти теоретиками виділяється моніторинг як процедура збору, обробки, зберігання і розповсюдження інформації про освітню систему або окремих її елементів, яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління, дозволяє судити про стан об'єкта в будь-який момент часу і може забезпечити прогноз його розвитку. У сучасному закладі дошкільної освіти актуальними є питання, пов'язані з організацією системи моніторингу якості дошкільної освіти.

Підвищення конкурентоспроможності кожного ЗДО пов'язане з його здатністю задовольнити не тільки наявні, але й прогнозовані вимоги споживачів. Їх вивчення має стати одним із напрямів діяльності в системі менеджменту якості й маркетингу дошкільного навчального закладу. Задоволеність споживача потрібно певним чином вимірювати й оцінювати, а систему якості забезпечити механізмом вироблення в разі необхідності коригувальних дій.

Питання моніторингу якості освіти досліджували такі українські науковці та практики, як Катерина Крутій, Алла Богуш, Ірина Романюк.

Моніторинг якості освіти – систематичне спостереження, оцінка та прогноз якості освіти і результатів освітнього процесу дошкільного закладу в плані їх відповідності нормативним вимогам.

Розгляд питання моніторингу в управлінській діяльності сучасного закладу дошкільної освіти потребує насамперед з'ясування питання «якість дошкільної освіти».

Дослідженню питань якості освіти присвячені праці вітчизняних учених В. Кременя, О. Локшиної, В. Лутая, М. Михальченка, В. Огнев'юка, С. Сисоєвої, О. Савченко та ін. Проблема якості дошкільної освіти відображена у наукових працях В. Алямовської, Л. Артемової, О. Кононко, О. Коваленко, К. Крутій, Н. Лисенко, Т. Лукіної, О. Янко та ін.

Створенню системи моніторингу дошкільної освіти присвячені публікації К. Крутій [2], [3]. Науковець переконана, що кожний сучасний дошкільний навчальний заклад в Україні має постійно доводити свою привабливість, необхідність, іміджевий статус.

На її думку, це досягається високою якістю освітнього процесу, який може забезпечити професійно організований моніторинг. Адже він дає змогу: своєчасно виявляти випадки порушення і невиконання законодавчих або інших нормативно-правових актів; здійснювати аналіз причин порушень, а також готувати пропозиції щодо їхнього попередження надалі; вивчати ефективність діяльності органів управління освіти і підвідомчих їм освітніх установ, посадовців; виявляти позитивні та негативні тенденції в розвитку територіальних систем дошкільної освіти; розробляти пропозиції з усунення негативних чинників і ознайомлення з позитивним управлінським досвідом [3, с.59].

Якісна дошкільна освіта визначається фахівцями як процес і результат удосконалення здібностей і поведінки зростаючої особистості, створення сприятливих умов для досягнення нею фізичної, психічної та соціальної зрілості, одержання можливості для індивідуального зростання, вияву творчих здібностей, актуалізації свого природного потенціалу [1].

Якість дошкільної освіти – це збалансована відповідність усіх аспектів освіти певній меті, потребам, вимогам, нормам і стандартам; сукупність якостей і характеристик, реалізація яких в педагогічному процесі сприяє різнобічному розвитку дитини, збереженню її здоров'я, успішному переходу до наступного вікового періоду [4, с. 117].

За К.Крутій, моніторинг у системі дошкільної освіти – це спеціально організоване, цільове, системне спостереження за якістю дошкільної освіти, що дає змогу відстежувати як відхилення від державних освітніх стандартів, так і рівень задоволення освітніх потреб населення.

Мета моніторингу заключається в у створенні інформаційної бази, яка сприяє формуванню цілісного уявлення про якість освіти, що забезпечує заклад дошкільної освіти.

Під час дослідження з'ясовано, що критерії оцінки якості результату освіти науковці умовно поділяють на чотири групи:

критерії факту – кількісні показники;

критерії якості – дають уявлення про глибину і міцність процесів, що відбуваються в дитини;

критерії ставлення – дають змогу робити висновки про мотиви поведінки і дії, про вибір, який здійснює дитина;

критерії часу – показують стійкість у часовому вимірі знань, умінь і навичок учнів, їхніх звичок, рис характеру тощо [5, с. 82]

В нашому дослідженні ми посилаємось на науковий підхід Крутій К. Л., Янко О. В. та ін, який характеризує якість освіти через сукупність таких груп критеріїв:

якість умов, які забезпечують оптимальну життєдіяльність кожної дитини та стабільне функціонування колективу ЗДО. Критеріями якості умов визначають необхідні якісні ресурси – освітні програми, кадровий потенціал, контингент дітей, матеріальні, фінансові та психологічні умови, які створені в закладах дошкільної освіти для забезпечення нормальної життєдіяльності кожної дитини, стабільного функціонування колективу. При дотриманні цих критеріїв якості важливу роль відіграє якість освітнього процесу, що проявляється в співпраці педагогів, дітей та їхніх батьків у досягненні цілей у їхньому навчанні, вихованні та розвитку, у плануванні та організації різних видів дитячої діяльності з урахуванням інтересів та потреб дітей; характеру взаємодії педагогів і дітей як партнерів у цій діяльності;

- якість освітнього процесу, яка проявляється у співпраці педагогів, дітей та їх батьків в досягненні цілей освітньої діяльності;

- плануванні та організації різної дитячої діяльності з урахуванням інтересів та потреб дітей; рівності педагогів і дітей як партнерів в цій діяльності);

- якість результатів. До критеріїв оцінки результатів дошкільної освіти, що засвідчують її якість, традиційно відносять: показники особистісного росту випускника закладу дошкільної освіти, серед яких виокремлюють сформованість базових якостей особистості та обсяг засвоєної в межах освітньої програми навчальної інформації; вмотивованість поведінки; дотепність та допитливість, загальний рівень підготовленості до навчання в школі. При цьому класики дошкільної освіти підкреслюють, що змістом освіти для дошкільнят повинна стати ампліфікація розвитку, тобто максимально повне проживання та розширення можливостей самого дошкільного дитинства. Ці критерії задано таким чином: розвиток пізнавальної активності; розвиток мислення; розвиток комунікативних здібностей; розвиток символічних здібностей (уяви та гри). Результативність розвитку дитини дошкільного віку оцінюється за наявності таких ключових компетенцій як: соціальна, комунікативна, діяльнісна, здоров'язберігаюча, інформаційна.

За наслідками моніторингу якості дошкільної освіти можна виявити:

- відповідність (чи навпаки) статутних документів статусу ЗДО;
- урахування (чи навпаки) реальної соціальної ситуації, зв'язку з основними статутними документами річних планів;
- відповідність сучасним вимогам перспективно-календарного планування, а саме: чи має місце дублювання статусних і додаткових програм, чи не використовуються програми, що не мають методичного забезпечення;
- наявність (або відсутність) серйозної, планової роботи щодо розвитку кадрового потенціалу ДНЗ;
- відповідність (чи навпаки) психологічного супроводу розвитку дитини статусу дошкільного закладу і сучасній нормативно-правовій базі освіти [6].

Список використаних джерел

1. Енциклопедія освіти /Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. –1040 с.
2. Крутій К.Л. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільному навчальному закладі : моногр. / К.Л. Крутій. – Запоріжжя : ТОВ “ЛПС” ЛТД, 2006. – 172 с.
3. Крутій К.Л. Освітній простір дошкільного навчального за-кладу : моногр. : у 2-х ч. / К.Л. Крутій. – Ч. II. Концепція, Програма розвитку та освітні програми ДНЗ. – Запоріжжя : ТОВ “ЛПС” ЛТД, 2010. – 284 с.
4. Фроленкова Н. О. Якість дошкільної освіти в Україні: феномен поняття // Молодий вчений - 2015. - № 2 (4). - С. 116–118.
5. Управление качеством образования: Практико ориентированная монография и методическое пособие / Под ред. М.М. Поташника. – М.: Педагогическое общество России, 2000. – 448 с.
6. Янко О.В. Організаційно-педагогічні умови управління якістю роботи сучасного дошкільного навчального закладу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.06 «Теорія і методика управління освітою» / О.В.Янко. –Луганськ, 2009. – 22 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>